

KONFERENCA

SOLIDARNOST, SKRBBSTVENE PRAKSE IN DELIBERATIVNA DEMOKRACIJA (MED MLADIMI): MOŽNOSTI IN PRILOŽNOSTI V EVROPI DANES

ZBORNIK POVZETKOV

*Urednika:
Tomaž Pušnik in
Marinko Banjac*

16. OKTOBER 2024,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE,
LJUBLJANA

SOLIDARNOST, SKRBSSTVENE PRAKSE IN DELIBERATIVNA
DEMOKRACIJA (MED MLADIMI): MOŽNOSTI IN PRILOŽNOSTI
V EVROPI DANES

Izdajatelj:

Fakulteta za družbene vede, Založba FDV

Za založbo: Hermina Krajnc

Uredila:

Tomaž Pušnik

Marinko Banjac

Ljubljana 2024

Copyright © po delih in v celoti FDV 2024, Ljubljana.

Fotokopiranje in razmnoževanje po delih in v celoti je prepovedano.

Vse pravice pridržane

Prva e-izdaja. Knjiga je na voljo na:

<https://www.fdv.uni-lj.si/zalozba>

DOI: 10.51936/978-961-295-094-1

Publikacija je brezplačna in je nastala v okviru temeljnega
raziskovalnega projekta J5-3109, ki ga financira Javna agencija za
raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARIS).

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in
univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 212030211
ISBN 978-961-295-094-1 (PDF)

IZHODIŠČA KONFERENCE

SOLIDARNOST, SKRBBSTVENE
PRAKSE IN DELIBERATIVNA
DEMOKRACIJA (MED MLADIMI):
MOŽNOSTI IN PRILOŽNOSTI V
EVROPI DANES

TOMAŽ PUŠNIK,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE
in
MARINKO BANJAC,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE

Trenutno smo v mednarodnem prostoru priča zaostreni retoriki in konfliktom ter oboroženim spopadom, ki prispevajo k percipirani in dejanski nestabilnosti v odnosih med državami in regijami. Posledično se tudi v Evropski uniji ponovno utrjuje naracija o nujnosti oboroževanja, krepitve vojaških sposobnosti zagotavljanja varnosti. Prav tako se zaostrojuje tudi retorika okrepljenega nadzora nad migracijami, ta premik pa spremlja uvajanje strožjega nadzorovanja meja, kar spodkopava načelo prostega gibanja in krepi naracije izključevanja. Priča smo tudi opuščanju ali vsaj omilitvi zelene agende zaradi številnih političnih in gospodarskih pritiskov, kar je vidno v padajoči podpori ideji zelenega prehoda med poslanci v novi sestavi parlamenta in tudi strateški agendi EU 2024-2029, v kateri je bolj kot okoljskim in podnebnim ukrepom osrednja vloga namenjena krepitvi konkurenčnosti Evrope in (vojaške) varnosti.

V luči teh trendov bo konferenca namenjena kritični refleksiji možnosti in priložnosti obstoječih in novih, alternativnih načinov mišljenja in delovanja, utemeljenih v solidarnosti, skrbi ter novih oblikah (državlanske) participacije. Na konferenci bo prostor namenjen premisleku o alternativnih načinih razumevanja demokratičnega angažiranja, s poudarkom na potencialih deliberativne demokracije, vključujočem participativnem odločanju, tudi v smislu upiranja regresivnim trendom na različnih ravneh in iskanja transformativnih alternativ obstoječim režimom, (še vedno) utemeljenih na agendi nenehne rasti, gospodarske konkurenčnosti, militarizacije in izpraznjene predstavniške demokracije. Konferenca

bo ponudila premislek konceptov solidarnosti in skrbstvenih praks kot potenciala preusmeritve tudi evropskega projekta v bolj pravično in na skrbi utemeljeno prihodnost.

PROGRAM

PANEL 1

DEMOKRACIJA, DELIBERATIVNE PRAKSE IN PARTICIPACIJA (MLADIH) V EVROPSKI UNIJ

MODERATOR: MARINKO BANJAC

-

SODELUJOČI:

CHRYSTALLA EVANGELOU, UNIVERZA NA CIPRU:

*Opolnomočenje mladih na Cipru, krepitev demokratične
participacije in spodbujanje deliberacije: Uvidi iz Mladinskega
parlamenta in Študentske zveze Univerze na Cipru*

SIMON DELAKORDA, INŠTITUT ZA ELEKTRONSKO

PARTICIPACIJO: *Deliberativno množičenje na spletu: primer Co-
Deciding Europe*

TOMAŽ PUŠNIK, FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE: *Genealogija
deliberativnih praks v Evropski skupnosti*

BLAŽ VREČKO ILC, FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE: *Tehnologija
nas ne bo (od)rešila – kritika demokratičnih potencialov
obstojećih generativnih UI (in drugih IKTjev)*

PANEL 2

SKRB, SOLIDARNOST IN OKOLJE

MODERATOR: TOMAŽ PUŠNIK

-

SODELUJOČI:

GAJ KOLŠEK, MLADI ZA PODNEBNO PRAVIČNOST: *Prednosti in
slabosti organiziranja v gibanju, kako graditi naprej?*

ŽIGA VODOVNIK, FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE: *Možnosti v
času konca: skrb kot (paliativna) politika*

ANDREJ A. LUKŠIČ, FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE: *Pomen
interdisciplinarnosti pri demokratičnih političnih odločitvah*

MARINKO BANJAC, FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE:
*Ambasadorstvo evropskega zelenega pakta kot oblastna
tehnologija: artikulacije mladih kot aktivnih okoljskih
državljanov*

POVZETKI PRISPEVKOV

OPOLNOMOČENJE MLADIH NA CIPRU, KREPITEV DEMOKRATIČNE PARTICIPACIJE IN SPODBUJANJE DELIBERACIJE: UVIDI IZ MLADINSKEGA PARLAMENTA IN ŠTUDENTSKE ZVEZE UNIVERZE NA CIPRU

CHRYSTALLA
EVANGELOU, UNIVERZA
NA CIPRU

Na Cipru krepitev demokracije in deliberacije vključuje razumevanje pomembne vloge, ki jo imajo mladi pri oživljanju političnih procesov. Kljub zapletenemu političnemu okolju, ki ga zaznamujejo delitve in zunanji vplivi, je udeležba mladih bistvena za doprinos novih perspektiv in ukrepov v demokratičnih praksah.

Predstavljeni bosta dve ključni praksi, ki na Cipru spodbujata udeležbo mladih v procesih odločanja, tako na nacionalni kot univerzitetni ravni. Na nacionalni ravni Mladinski parlament Cipra vključuje mlade v politične razprave, medtem ko na univerzitetni ravni Študentska zveza Univerze na Cipru pomembno prispeva k zastopanju študentskih glasov pri institucionalnem odločanju.

Prva pomembna praksa je program Mladinskega parlamenta na Cipru. Ta program združuje mlade, da izrazijo svoja stališča, sodelujejo v dialogu in se povežejo z političnimi odločevalci in institucijami. Omogočeno jim je sodelovanje v procesih odločanja, kar zagotavlja, da njihovi glasovi in pogledi oblikujejo politike, ki vplivajo nanje.

Druga praksa je Študentska zveza Univerze na Cipru. Vključevanje študentov v procese odločanja je v akademski skupnosti prednostna naloga. Študentska zveza aktivno sodeluje na sestankih različnih univerzitetnih odborov in upravnih organov ter tako zagotavlja, da je glas študentov zastopan.

Predstavitev vsebuje kratek pregled obeh omenjenih praks in nekatere ključne pobude, ki sta jih izvedli. Osvetljuje, kako ti praksi spodbujata

vključevanje mladih, dialog in participacijo v procesih odločanja. Zaključuje pa se z refleksijo, kako so rezultati delovanja teh dveh mehanizmov prispevali k spodbujanju bolj demokratične in deliberativne družbe na Cipru ter mladim omogočili, da pomembno vplivajo na politike in vladanje.

DELIBERATIVNO MNOŽIČENJE NA SPLETU: PRIMER CO-DECIDING EUROPE

SIMON DELAKORDA,
INŠTITUT ZA
ELEKTRONSKO
PARTICIPACIJO

Obstoječi sistem predstavniške demokracije predstavlja zgodovinsko omejitev pri političnemu naslavljanju problemov in kriz v sodobnih zahodnih družbah. Posledice so nezaupanje javnosti v predstavniško vladavino, upadanje njene legitimnosti, nezadovoljstvo državljanov z neodzivnostjo in okostenelostjo političnih oblasti ter nelagodje pri umeščanju novega znanja in novih tehnologij v tristo let star politični sistem (Becker in Slaton, 2000). Rešitve za sistemske težave političnega predstavništva ponujajo različni politični akterji, ki svoje agende boja za oblast utemeljujejo tudi na populističnih in avtoritarnih modelih odločanja. Posledica je upadanje stopnje demokracije v Evropi (V-DEM, 2024).

Zagovorniki politične demokracije iščejo odgovore na porast aliberalne politike in sistemsko krizo predstavništva v t. i. demokratičnih inovacijah, ki bi na različnih ravneh političnega delovanja zagotovile ustrezne dopolnitve in nadgradnje predstavniške demokracije. Med tovrstnimi inovacijami se pojavlja tudi množičenje (ang. crowdsourcing), katerega cilja sta vključevanje državljanov in odkrivanje uporabnega znanja, ki lahko pripomore k oblikovanju boljših politik. Čeprav se množičenje primarno nanaša na ideje in izmenjavo znanja, lahko vključuje tudi deliberacijo z izmenjavo argumentov. Razvoj množičenja je mogoče pripisati širjenju digitalnih komunikacijskih tehnologij za množično sodelovanje. Ne glede na to, predstavlja množičenje eno izmed orodij predstavniške demokracije, ker ohranja moč sprejemanja odločitev o javni politiki v rokah izvoljenih predstavnikov (Aitamurto, 2020).

Vidnejši primeri inoviranja z množičenjem so potekali v okviru demokratičnih procesov na nacionalni ravni kot npr. oblikovanje zakonodaje (Finska) in pisanje ustave (Islandija). Primer projekta CODE (<https://codecidingeurope.eu/>) predstavlja enega prvih primerov preizkušanja množičenja kot metode e-participacije pri naslavljanju čezmejnih javno političnih vprašanj. Projekt je preko spletnih orodij za množično sodelovanje vključil več ko 90.000 udeležencev. Vključevanje je potekalo v štirih fazah množičenja, ki so se nanašale na opredelitev izzivov, predlaganje rešitev, izbor

rešitev in soustvarjanje končnega dokumenta s prednostnimi nalogami za izboljšanje kakovosti zraka na ravni EU.

Evalvacija procesa in rezultatov množičenja na primeru projekta CODE je pokazala, da so ključni dejavniki uspeha tehnološki (enotna digitalna platforma, uporabniška prijaznost, dostopnost), komunikacijski (ustrezna časovnica, promocija, spletno in analogno vključevanje, povratne informacije o rezultatih) in odločevalski (kredibilnost idej, sodelovanje z deležniki in zagovorniki na vsebinskem področju).

Ugotovitve projekta CODE so skladne s pogledi na nadaljnji razvoj in širjenje uporabe množičenja pri oblikovanju politik, ki izpostavljajo naslednje tri vidike: sprejetje nepredvidljivosti kot sestavnega dela metode množičenja, razvoj in izmenjava analognih in avtomatiziranih metod obdelave podatkov in postopna kulturna sprememba v smeri bolj odprte, pregledne in participativne paradigme. Zato je množičenje mogoče vzpostavljati le s kombinacijo politične volje in stalnega zagovorništva civilne družbe (Aitamurto, 2020).

Viri in literatura:

Aitamurto, T. 2020. Crowdsourcing in policymaking. *Pouvoirs*, 175(4), 89-100.

Becker, Theodore Lewis in Slaton, Christa Daryl. 2000. *The Future of Teledemocracy*. Westport (Conn.), London: Praeger.

CODE EUROPE. 2023. *Evaluation and Recommendation Report on Crowdsourcing and Social Listening Related to Air Quality in 10 European Cities*. Centre for Public Policy Providus.

Nord, Marina, Martin Lundstedt, David Altman, Fabio Angiolillo, Cecilia Borella, Tiago Fernandes, Lisa Gastaldi, Ana Good God, Natalia Natsika, and Staffan I. Lindberg. 2024. *Democracy Report 2024: Democracy Winning and Losing at the Ballot*. University of Gothenburg: V-Dem Institute.

GENEALOGIJA DELIBERATIVNIH PRAKS V EVROPSKI SKUPNOSTI

TOMAŽ PUŠNIK,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE,
UNIVERZA V LJUBLJANI

Deliberativna demokracija je stalni spremljevalec sodobnega vladovanja v Evropski uniji. Najbolj očitno je ta preplet v današnjem času viden v iniciativah, kot so Konferenca o prihodnosti Evrope, Evropskih državljanskih forumih in mehanizmih, kot je portal Povejte svoje mnenje, ter raznolikih projektih, usmerjenih v vpeljevanje deliberativnih eksperimentov, ki so financirani z EU sredstvi.

V prispevku bomo skozi genealoško prizmo analizirali vpeljavo deliberacije kot načina delovanja oblasti v EU. Naslovili bomo, da vzpostavljanje mehanizmov prvih dialogov z državljani, kot se v politični jezik običajno prevaja deliberacija v Evropski skupnosti, ni potekalo v registrih demokracije, kar je prevladujoča interpretacija, temveč na ravni ekonomskih premislekov za namene delovanja trga. Ekonomska podstat oziroma racionalnost vpeljave deliberativnih praks v EU je (p)ostala jasno razvidna v okvirih vladovanja na prelomu tisočletja. Z vladovanjem je prišlo do t. i. participativnega obrata oziroma proliferacije raznolikih participativnih oz. ožje deliberativnih mehanizmov, ki pa so bile utemeljene na razumevanjih ekonomske teorije nove institucionalne ekonomije (NIE). V tem okviru deliberacija predstavlja institucionalni okvir, ki znižuje stroške sprejemanja političnih odločitev in zagotavlja učinkovitost političnega delovanja ter je namenjena ultimativnemu cilju doseganja gospodarske rasti in ne demokratizacije družbe same po sebi. Politično skupnost oziroma družbo tako zamenjuje trg, kar je temeljna lastnost ekonomske oziroma neoliberalne racionalnosti, ki v EU ohranja prek vladovanja. S tem povezane pa so tudi meje participacije oziroma deliberacije, ki so postavljene s pravili oblikovanja in sprejemanja političnih odločitev na ravni Evropske komisije. V teh okvirih je potrebno brati tudi nenehno pojavnost in vznike idej ter praks deliberacije v EU.

TEHNOLOGIJA NAS NE BO (OD) REŠILA – KRITIKA DEMOKRATIČNIH POTENCIALOV OBSTOJEČIH GENERATIVNIH UI (IN DRUGIH IKT- JEV)

BLAŽ VREČKO ILC,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE,
UNIVERZA V LJUBLJANI

S prispevkom želimo prispevati k celovitejšem kritičnem razumevanju omejenosti demokratičnih potencialov sodobnih prevladujočih generativnih UI. V tem okviru bomo najprej reflektirali splošno nekritično politično, medijsko in gospodarsko slavljenje generativnih UI. Pri tem bomo hkrati reflektirali hrbtno plat tega slavljenja, ki nekritično dojema te tehnologije kot eksitencialno grožnjo v smislu (prihodnjega) razvoja avtonomnih superiornih skoraj-da božjih inteligenc. V tem okviru bomo analizirali temeljni ideološki okvir, ki z določenimi omejenimi spremembami spremlja, podpira in legitimira ter racionalizira ter osredišči tehnološki razvoj kot temeljno dimenzijo razvoja kapitalistične liberalno-demokratične ureditve. Tu bomo posebno pozornost namenili predvsem tistim značilnostim tega ideološkega okvira, ki v kontekstu te ureditve specifične historično si sledeče IKT-je vzpostavlja kot bodisi tisto manjkajočo stvar, ki polno realizira demokracijo, ki odpravlja ključne pomanjkljivosti, ali ki šele omogoča pravo demokracijo. Hkrati pa bomo naslovili na primeru generativnih UI kako ta ideološki okvir zakriva izjemno problematičen, izkoriščevalski, avtoritaren, netrajnosten in okolju in družbi škodljiv način razvoja teh tehnologij kot tudi dejansko, ne hipotetično-fantazijske škodljivosti in grožnje njihove uporabe, ki ne širijo, temveč dejansko omejujejo možnosti demokratičnega delovanja. Z drugimi besedami bomo naslovili trk med ideološko podobo in politično ekonomijo razvoja in delovanja ter dejanskimi tehničnimi karakteristikami tako v razvoju kot delovanju prevladujočih generativnih UI. V zaključnem delu prispevka pa želimo v duhu ludistov odpreti premislek o neizbežni nujnosti demokratizacije tehnološkega razvoja in tehnologij samih ter njihove uporabe in lastništva nad njimi, v kolikor dejansko želimo nasloviti in odpravljati temeljne vzroke sodobne poli-krize, ki so neločljivo povezani z izhodiščno avtoritarnimi tehnologijami industrijskega kapitalizma. Pri tem želimo izpostaviti, da za dejanski zeleni prehod namreč niso dovolj kozmetične spremembe obstoječe ureditve, temveč njena radikalna demokratizacija, ki jo mora neizogibno spremljati demokratizacija osrednjih tehnologij, njihovega razvoja in uporabe.

PREDNOSTI IN SLABOSTI ORGANIZIRANJA V GIBANJU, KAKO GRADITI NAPREJ?

GAJ KOLŠEK, MLADI
ZA PODNEBNO
PRAVIČNOST

Organiziranje v gibanju ima svoje prednosti in slabosti. Prvo rešimo vprašanje, kaj mislim ko rečem gibanje. To razumem kot ohlapno, za članstvo nezavezujočo organizacijo z razkropljenim spektrom dela, s katerim zasledujejo določen skupni cilj. Gibanja so lahko super vstopna točka za mnoge, ki jih zanima politično organiziranje. Če vzamemo za primer Mlade za podnebno pravičnost lahko opazimo ravno to. Gibanje je imelo specifičen namen delovanja, to so podnebne spremembe. Ker je ta namen dovolj splošen in posebej pomemben aspekt pri mladih se je v gibanje na neki točki vključilo veliko število mladih, ti so sicer bili v precejšnji meri tudi dijaki zaključnih letnikov svojih srednjih šol. Zelo pomembno je, da v takih organizacijah obstaja neka struktura in neka smiselna delitev dela. Žal, ko je veliko fokusa na zmanjševanje nekih določenih hierarhij, je težko pričakovati, da se ne bodo oblikovale same. Zato se hitro zgodi, da imajo besedo z največjo težo tisti, ki največ časa preživijo na sestankih. To seveda je smiseln in logičen razplet, ampak se moramo s tem tudi soočiti. Ena večjih nevarnosti v nekem širšem smislu je, da ko pride do neenakomerne porazdelitve dela, bolj aktiven del članstva pregori, po možnosti toliko, da se jim organiziranje zameri in tako izgubimo sicer pridne in perspektivne člane ter članice našega družbenega projekta. Če organizacija dela ni dobra in smiselna lahko torej hitro pride do variabilnosti števila članstva, saj konstantnega skoraj da ni. Mnogi so zapustili za druge organizacije, drugačno delo, starejše članstvo pa seveda v zaposlitev. To pomeni, da gibanje ni sposobno konstantnega in tempiranega pritiska na odločevalce, kar vpliva na njihovo upoštevanje zahtev in sploh na neko poslušnost. Golobova vlada je imela zelo pokroviteljski pristop. Potrebujemo bolj resne organizacije.

MOŽNOSTI V ČASU KONCA: SKRB KOT (PALIATIVNA) POLITIKA

ŽIGA VODOVNIK,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE,
UNIVERZA V LJUBLJANI

Prispevek izhaja iz teze, da se soočamo z izzivi, za katere je potrebno iznajti nova načela političnega, družbenega in ekonomskega organiziranja. Čedalje bolj očitno postaja, da podnebna kriza ne grozi le okoljskemu ali gospodarskemu zlomu, saj v prvi vrsti grozi našemu političnemu in družbenemu propadu. Obrisi podnebne krize se izrisujejo v vztrajni inhibiciji demokratičnega političnega procesa, spodkopavanju političnih skupnosti in skupnega ter nenazadnje v zatekanju v populistične in avtoritarne modele soočanja s kriznimi razmerami. To od nas terja vnovičen premislek o tem, kako vzpostaviti nov odnos med življenjem in delom, ustvarjanjem in potrošnjo ter nenazadnje individualnim in skupnostnim. Prispevek v analizo alternativ in možnosti intervenira z novim središčnim konceptom – skrbjo – kot temeljno idejo in prakso nove (paliativne) politične in ekonomske paradigme. Naslovili bomo preprosto, a hkrati neskončno zapleteno vprašanje: zakaj ideje skrbi in svobode ne bi uporabili kot novo ekonomsko paradigmo, saj bi gospodarstvo navsezadnje moralo biti zgolj in samo sredstvo, s katerim ljudje skrbimo drug za drugega?

POMEN INTERDISCIPLINARNOSTI PRI DEMOKRATIČNIH POLITIČNIH ODLOČITVAH

ANDREJ A. LUKŠIČ,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE,
UNIVERZA V LJUBLJANI

Za reševanje konkretnih težav, ki jih prinašajo podnebne spremembe, morajo tudi politologi dobiti svoje mesto; kompleksnih okoljskih problemov ni mogoče več reševati parcialno skozi optiko ene same stroke, prav tako kot ni več mogoče znotraj liberalno-demokratske mreže institucij sprejemati pravičnih rešitev. Narava okoljskih problemov sili različne stroke - pa naj si gre za naravoslovne, tehnične, družboslovne in humanistične - k samoomejevanju in zavedanju, da ne vedo vsega; sili jih v interdisciplinarnost, transdisciplinarnost ipd. Nobena stroka namreč ne ve vsega, vsaka stroka pa lahko prispeva delček k skupnemu vedenju. Šele izsledki, ki so rezultat samoomejevanja in skupnega dela, bi morali postati podlaga za odločevalce. Prav tako pa v odločevalski proces sistemsko ne morejo biti vključeni samo formalni (državni) akterji, pač pa je treba redizajnirati komunikacijski in odločevalski proces, da bodo v njem našli mesto tudi neformalni akterji, ki so na reševanje okoljske problematike vezani ali interesno ali eksistencialno ali vrednostno ali okoljsko etično ali ekološko etično ali generacijsko solidarno ipd. Na ozadju sočutne družbe je šele mogoče skozi odprto razpravo in z razširjenim mišljenjem zameji individualne oz. parcialne interese sistemsko ali strukturno močnih in hkrati graditi bolj okoljsko in ekološko pravično družbo.

AMBASADORSTVO EVROPSKEGA ZELENEGA PAKTA KOT OBLASTNA TEHNOLOGIJA: ARTIKULACIJE MLADIH KOT AKTIVNIH OKOLJSKIH DRŽAVLJANOV

MARINKO BANJAC,
FAKULTETA ZA
DRUŽBENE VEDE,
UNIVERZA V LJUBLJANI

Evropska komisija je leta 2019 na podlagi napovedi Ursule von der Leyen, ki je takrat kot predsednica Komisije prevzemala svoj prvi mandat, predstavila načrt za zeleni prehod, znan kot Evropski zeleni dogovor (EGD), s katerim naj bi izpolnili zahteve pariškega dogovora o podnebnih spremembah in dosegli ogljično nevtralnost v Evropi do leta 2050. EGD je torej sveženj politik in ukrepov, namenjen prestrukturiranju gospodarstev in panog za doseganje okoljskih ciljev in ga v tem smislu treba razumeti kot poskus utrditve in »razširitve neoliberalne hegemonske formacije« (Samper, Schockling in Islar, 2023). Medtem ko je prevladuje ekonomistični jezik in je zeleni prehod racionaliziran (ter se materializira) kot vprašanje gospodarstva, industrije, pa je obenem prisoten narativ nujnosti zagotavljanja »pravičnosti« in »demokracije« prehoda: »Prehod bo uspešen le, če bo potekal na pošten in vključujoč način« (European Commission 2013).

Eden od ključnih elementov v tem procesu legitimacije je evropski podnebni pakt, ki je bil uveden z namenom sodelovanja državljanov pri uresničevanju EGD in spodbujanju podpore. Mehanizem v njegovem okviru je tudi ambasadorstvo podnebnega pakta. Ambasadorji, izbrani na podlagi svojih (strokovnih) referenc, pomagajo razširiti splošno podporo zelenemu prehodu z vključevanjem državljanov in spodbujanjem okoljsko trajnostnih ukrepov.

V prispevku opravimo kritično refleksijo vloge ambasadorjev in njihovega diskurza, pri čemer mehanizem razumemo kot del širšega režima izvajanja oblasti na evropski ravni, ki cilja različne segmente populacije, tudi mlade. Iz perspektive governmentálnosti so mladi v ekonomističnih naracijah racionalizirani kot potencial, naložba v prihodnost. Obenem pa so naslovljeni ne le na diskurzivni ravni, temveč tudi konkretnih (izobraževalnih, usposabljanj) praks kot še »ne povsem« opolnomočeni posamezniki, ki potrebujejo nadgradnjo znanja in veščin. Skozi to racionalnost so nato podvrženi seriji kontinuiranih (izobraževalnih) aktivnosti, prek katerih se artikulira, vzpostavlja, predoča in okvirja primerno, zaželeno, »dobro« obnašanje in delovanje kot zelenih aktivnih subjektivitet – državljanov.

